

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

VELENCEI-TÓ TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAM STRATÉGIAI TERVEZÉS ALAPJAINAK VIZSGÁLATA

ÁLTALÁNOS ÖSSZEFOGLALÓ

2009

„VELENCEI-TÓ A TERMÉSZETES EGÉSZSÉG „

ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK

A Velencei-tó tó a „1117/2005. (XII. 14.) Korm. H. a Velencei-tó-Vértes Kiemelt Üdülőkörzet Területfejlesztési Programjáról „, kormányhatározat értelmében kiemelt üdülőterület, de ennek előnyeit nem élvezzi, hiszen a pályázati támogatások bírálatában ez nem pontozható, vagy a támogatási intenzitásokban ez nem érvényesül. Érdekes anomáliát vet fel, hogy a Velencei-tó ismert is meg nem is, az utóbbi években a „retro”-tó kifejezéssel jellemzik, ahol bizonyos szempontból megállt az idő. A 2005-ben elfogadott Területfejlesztési Program Velencei-tó-Vértes Fejlesztési Tanács által elkészített stratégiai alapok (2003-2004) folytatásaként szükséges a Területfejlesztési Program aktualizálása és a rövid- közép-és hosszútávú stratégia megfogalmazása. Ezt a feladatot szeretné felvállalni a Velencei-tó Térségfejlesztő Egyesület az elmúlt időszak Helyi Vidékfejlesztési Stratégia elkészítésének tapasztalatait felhasználva.

A Velencei-tó Helyi Vidékfejlesztési Stratégia programja, 1117/2005. (XII. 14.) Korm. H. a Velencei-tó-Vértes Kiemelt Üdülőkörzet Területfejlesztési Programjáról „, határozat és a kilenc település szükségleteinek feltérképezése mentén formálódott. A településeken a fejlesztések elmaradása és a szezon hosszabbítás hiánya miatt, az idegenforgalom 2007-ben egyharmadára esett vissza a kilencvenes évek forgalmához képest.

A HVS ezekre a felvetésekre csak részben adja meg a választ. Szükséges a problémák mélyebb elemzése és a Területfejlesztési Program aktualizálása és a rövid- közép-és hosszútávú stratégia megfogalmazása. A HVS tervezés során sok kérdés és ötlet került felszínre, azonban hiányos és nem elegendő a szakmai háttér kutatások, elemzések megléte. Szükséges a HVS-re alapozott mélyebb tényfeltárás, ahhoz, hogy a térségre vonatkozó területfejlesztési koncepció megfogalmazódjon.

A Velencei-tó Térségfejlesztő Egyesület jelen tanulmánya a kvalitatív és kvantitatív kutatási anyagok rendszerezésével a Turisztikai Desztinációs Menedzsment elvárásait figyelembe véve útmutatást ad a további lépések megtételére. Szükséges a megfogalmazott és felszínre került igények alapján a 9 település és a Velencei-tó úgynevezett újra pozicionálása és a területfejlesztési stratégia főbb pontjainak kijelölése.

VELENCEI-TÓ TÉRSÉGFEJLESZTŐ EGYESÜLET TERÜLETE¹

GÁRDONY-KÁPOLNÁSNYÉK- NADAP-PÁKOZD-PÁZMÁND-

¹ A Velencei-Tó LEADER Helyi Akciócsoport területe

SUKORÓ-VELENCE-VEREB -ZICHYÚJFALU

Előzmények:²

1117/2005. (XII. 14.) Korm. Határozat a Velencei-tó-Vértes Kiemelt Üdülőkörzet Területfejlesztési Programjáról

A Kormány a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 7. §-ának g) pontja alapján a *melléklet* szerint elfogadja a Velencei-tó-Vértes Kiemelt Üdülőkörzet Területfejlesztési Programját (a továbbiakban: Program), és felkéri az érintett minisztereket, valamint a Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács elnökét, hogy a II. Nemzeti Fejlesztési Terv és a Közép-Dunántúli Régió operatív programjának tervezése, illetőleg

végrehajtása során - lehetőség szerint - vegyék figyelembe a Programban szereplő fejlesztési prioritásokat és feladatokat.

Felelős: regionális fejlesztésért és felzárkóztatásért felelős tárca nélküli miniszter érintett miniszterek

Határidő: folyamatos

Melléklet az 1117/2005. (XII. 14.) Korm. Határozathoz A VELENCEI-TÓ-VÉRTES KIEMELT ÜDÜLŐKÖRZETTERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA (2007-2013)

A Területfejlesztési Program az 1117/2003. (XI. 28.) Korm. határozattal elfogadott Velencei-tó-Vértes Kiemelt Üdülőkörzet Területfejlesztési Konceptiójában meghatározott településekre, illetőleg területekre terjed ki.

I. Prioritások

A Velencei-tó-Vértes Kiemelt Üdülőkörzet Területfejlesztési Programjában:

1. A Velencei-tó-Vértes térség ökológiai, természeti-táji, kulturális örökségéből adódó turisztikai vonzerejének megőrzése, környezet- és természetvédelmi érdekekkel való összehangolt fejlesztése, valamint a nemzetközi egyezményekben vállalt

²

(részlet a **1117/2005. (XII. 14.) Kormányhatározatból**)

természetvédelmi kötelezettsége megtartásának célja mellett középtávú prioritásként kell kezelni:

- A Velencei-tó vízminőségének védelmét, vízháztartásának szabályozását;
- A térség szellemi és kulturális örökségének megőrzését és bemutathatóvá tételét;
- A természeti és táji értékek megőrzését.

2. „A turisztikai kapacitás minőségi fejlesztése,

az üdülőkörzet turisztikai versenypozíciójának megőrzése, a hazai, és a nemzetközi turizmus igényes fogadási feltételeinek fejlesztése, az európai normák szerinti kiegészítése” című alapvető célon belül középtávú prioritásként kell kezelni:

- Budapest és Székesfehérvár közelségéből adódó rekreációs, wellness, valamint konferencia turizmus fogadási feltételeinek javítását;
- A turisztikai vonzerőként figyelembe vehető természeti és kulturális értékek turisztikai terméké fejlesztését;
- A települési és gazdálkodási hagyományok átörökítését, a természetkímélő mező- és erdőgazdálkodási rendszerek, fenntartható turizmus működését elősegítő natúrpark intézmények létrehozását;
- A hétvégi kirándulóforgalom fogadási feltételeinek minőségi javítását;
- Az üdülőkörzet arányos, területileg kiegyensúlyozott fejlesztése érdekében - az üdülőkörzeten belül - a hiányzó közlekedési hálózati elemek megépítését, a közlekedési feltételek korszerűsítését, továbbá az IC hálózati elemek megépítését;
- A műszaki infrastruktúrák fejlesztésénél a környezetet kímélő megújuló energiaforrások alkalmazását;
- A települési környezet általános javítását, a turizmus szempontjából fontos üdülő- és gyógyhelyi arculat kialakítását;
- A természetkímélő erdőgazdálkodási módszerek alkalmazásának elterjesztése, a parkerdei fejlesztések, közjóléti erdőgazdálkodás és az élőhelyfejlesztést szolgáló erdőtelepítések támogatása.

„VELENCEI-TÓ A TERMÉSZETES EGÉSZSÉG”³

1. Helyzetelemzés:

A Velencei-tó Helyi Közösség települései (Gárdony, Kápolnásnyék, Nadap, Pákozd, Pázmánd, Sukoró, Vereb, Velence, Zichyújfalu) a Váli Völgy- Vértes- Sárvíz – Mezőföld ölelésében található, a Velencei-tó partján.

A térség gazdasági mutatói alapján az országos átlagnál jobb arányokat mutat. Azonban figyelembe véve az adottságokat, természeti táj, a tó, az épített környezet, az egyedi madárvilág, és a környezetben rejlő lehetőségeket egyértelmű, hogy a fejlődés a kistérségen is túl mutat mind foglalkoztatottságot, mind a jövedelemtermelő képességet tekintve. Az elmúlt években jelentősen visszaesett az idegenforgalomból származó bevétel, jelentősen csökkent a vendégéjszakák száma, ami a legfontosabb megélhetési forrás a kistérségben. A minőségi turizmus kialakítása és megteremtése, helyi szolgáltatások kiszélesítése több munkahelyet teremthet.

A fejlődés lehetséges iránya a Velencei-tó Helyi Közösség, mint modell értékű rekreációs, egészségturisztikai központ, amely lehetőséget teremt az itt élők életszínvonalának minőségi fejlesztésére, és elérhetővé teszi a szolgáltatásokat az ország bármely területén élők számára.

A minőségi innovatív turizmus kialakítása, rekreációs, egészségturisztikai központ megteremtése kínálja a lehetőséget a turizmus fejlesztéséhez.

³ Velencei-tó Helyi Vidékfejlesztési Stratégia Vázlat

Természeti és épített környezeti erőforrások

A Velencei-tó Helyi Közösség területe kivételes természeti adottságok, gazdag természeti örökség, kiemelkedő táj-természeti értékek, és ökológia rendszerek jellemzők. A térségben a természeti és épített táji értékek jelentős turisztikai vonzerőt képviselnek, védelmük az élő és megújuló természeti erőforrások érdekében is fontosak. A megőrzött természeti környezet az itt élők és az ide látogatók részére is megteremt a „testi-lelki harmónia”(Cooper), a rekreáció és egészség turizmus alapjait.

A térség több mint 30 műemlékvédelem alatt álló épülettel rendelkezik. A Velencei-tó kiemelt üdülőkörzetben a "fenntartható fejlődés" elve szerint el kell érni, hogy a Velencei-tó térsége, mint biológiai sokféleséget reprezentáló egyedi természeti- táji környezet, másrészt, mint turizmust befogadó és magas szinten kiszolgáló kiemelt régió, mindkét követelménynek maradéktalanul megfeleljen.

A minőségi turizmus és a modell értékű rekreációs és egészségturizmus alapfeltételei adottak a térségben. Itt található a Közép-Dunántúli régió 6 kiemelt fürdőjéből kettő, az agárdi Gyógyfürdő és a Velencei termálpárt.

Kedvezőek a mezőgazdasági, gyümölcsstermesztés, tájgazdálkodás, biogazdálkodás, és a vízi és szárazföldi turizmus minden ága megtalálható-kialakítható.

Infrastrukturális erőforrások

A térség egy idegenforgalmi folyosóban, központi útvonalak M7-es autópálya, 7-es főút, (6-os, 8-as főút elérhetőségével) mentén található. Ez az idegenforgalmi folyosó az ország

egyik térszerkezeti fővonala mentén fekszik, a Budapest-Balaton autópálya és vasútvonalon.

A térség idegenforgalmi potenciálja miatt a jó megközelítésnek kiemelkedő jelentősége van. A centrális elhelyezkedés gazdaságfejlesztő erőként értékelhető. A térség települései sikeres KIOP pályázaton 6 település szennyvíz beruházására és csatornaépítésre kaptak lehetőséget. Felgyorsultak a települések infrastrukturális fejlesztései (szennyvízcsatornázás, vízvezető árkok építése, külterületi utak rendbetétele, strandok, csónakkikötők felújítása, rendbetétele, stb.) Több idegenforgalommal, vendéglátással, informatikával kapcsolatos beruházás is megvalósult. Az önkormányzatok több pályázatot megvalósítottak a falufejlesztés és megújítás tekintetében. A szelektív hulladékgyűjtés, hulladékgazdálkodás és egyéb

környezetvédelmet érintő intézkedések tekintetében is különböző fejlesztések indultak el.

Emberi, szakmai, közösségi erőforrások

A térségben legmagasabb az idős korosztály aránya Fejér megyében. Több munkahelyre lenne szükség helyben. A turisztikai szolgáltatások kiszélesítése, a minőségi turizmus több korosztálynak biztosíthat megélhetést a településeken. A civil szféra jelentős, de sok közösség, baráti társaságként működik, hagyományőrzés, környezetvédelem, honvédelem, történelmi értékőrzés területén. Jelentős a településeken a kulturális, közösségi rendezvények száma. Kistérségi szüret, Pákozdi csata, Orbán nap, kiemelkedő a Velencei-tavi Nyári Játékok sorozat amely nyári időszakban 8 településen, 8 hétvégén 4 napos program sorozattal várja a nyaralókat és a helyben élőket.

1.2. Hiányosságok:

Természeti és épített környezeti erőforrások

Nehézséget okoz, hogy a természeti környezet egyes területeinek más-más kezelője van, ami egyetértés hiányában a fejlesztéseket gátolja. A környezeti tudatosság elégtelensége miatt a terület nem mindenben felel meg az EU-s előírásoknak. Gazdasági szempontból hátrányos a térségi marketing alacsony szintje. A helyi élelmiszergazdasági termékek nem eléggé ismertek. Kevés a helyi, speciális termék. Hiányzik a vonzerők összehangolt bemutatása, az egységes térségi kínálat megteremtése, településképp javítását szolgáló infrastruktúrafejlesztések és az épített örökség helyreállításához, felújításához szükséges tanulmányok, tervek.

Infrastrukturális erőforrások

A térségben hiányoznak a minőségi turisztikai szolgáltatási helyek, szállásférőhelyek. A Tó partfalai, a kiépített strandok elavultak, nem megoldott az akadálymentesítés. A közösségi terek száma alacsony, nincs kistérségi kulturális művelődési központ.

A vasúti személyszállítás minőségi színvonala alacsony, a nagy zajjal közlekedő tehervonatok zavarják a pihenőket.

A települések közötti tömegközlekedés megoldatlan.

Emberi, szakmai, közösségi erőforrások

Kevés a helyi munkalehetőség, magas az ingázók aránya. A munkaképes lakosság körében magas az inaktívak és az ingázók (Budapest, Székesfehérvár) száma. Főleg a nők munkába való visszatérése a család és a közlekedés nehézségei, drágasága

miatt nehézkes. Helyben több munkahelyre lenne szükség. A térségben alacsony a képzési hajlandóság.

„VELENCEI-TÓ A TERMÉSZETES EGÉSZSÉG”

Jövőkép: A VELENCEI-TÓ A TESTI – LELKI HARMÓNIA MEGTEREMTÉSE, A REKREÁCIÓ ÉS EGÉSZSÉGTURIZMUS TURISZTIKAI MODELLJE

Általános célok

Gazdaságfejlesztés:

vállalkozások megerősítése, hálózat fejlesztés, a mikro-vállalkozások fennmaradásáért és megújulásáért

Modell értékű turizmus fejlesztés, innovatív turisztikai szolgáltatások:

a rekreációs és egészség turizmus megteremtésével

Életminőség fejlesztés:

Igényes élettér kialakítása alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés elérhetőségével és javításával

Fenntarthatóság

Az táji és épített, természeti és kulturális örökség és helyi identitás védelme, megőrzése, megújítása, fenntarthatóság biztosításával

Humán erőforrás fejlesztés:

a versenyképes gazdaság, tudás és műveltség növelésével, térségspecifikus fejlesztési programok indításával

Térségi marketing kialakítása:

a helyi közösség és a turizmus szolgáltatások elérése érdekében

A Velencei-tó Helyi Közösség célja, hogy a Velencei-tó visszanyerje korábbi népszerűségét azzal, hogy a test-lelki harmónia megteremtésével a rekreáció és egészségturizmus turisztikai modelljét töltsse be.

Modell értékű turizmus fejlesztés, innovatív turisztikai szolgáltatások: a rekreációs és egészségturizmus megteremtésével.

A gazdaságfejlesztési célrendszer intézkedéseinek megvalósulását a modell értékű turizmusfejlesztést, az általános célok szoros összefüggésben történő megvalósítása biztosítja.

- Növelni kívánjuk a térség hozzáadott értékét, az innovatív turisztikai szolgáltatások fejlesztésével
- Rekreációs programcsomagok összeállítása, célcsoportok szerint
- Egészségturisztikai szolgáltatások fejlesztése
- Munkahelyteremtő- és megtartó fejlesztések támogatása
- Speciális helyi termék előállítás, feldolgozás és kapcsolódó marketing támogatás
- A gazdasági szereplők hálózatba tömörülése, mikro-vállalkozások erősítése, a térség sajátosságaira alapozva
- A helyi jövedelemszerzés
- A mezőgazdasági termelés és termékfeldolgozás, valamint a helyi értékesítés összekapcsolása a falvak turisztikai kínálatával
- Térségi vállalkozások turisztikai szolgáltatók együttműködésének kialakítása
- Informatikai és infrastruktúra fejlesztés
- Minőségbiztosítási rendszerek bevezetése
- Minőségi szolgáltatások biztosítása
- A már működő szálláshelyek és szolgáltatások megújítása, korszerűsítés és fejlesztés, piacra jutás segítése, új falusi szálláshelyek létrehozása,
- Szemét és hulladék újrahasznosítása, környezet és tájvédelem

3.b. Erőforrások felhasználása - Infrastrukturális erőforrások

A térség idegenforgalmi potenciálja miatt a jó megközelíthetőségnek kiemelkedő jelentősége van. (Budapest – Székesfehérvár – Balaton vonal és az M7-es autópálya, valamint a 7-es számú főút, amelyek mellett található nem csak a megye, de az ország egyik legfontosabb térszerkezeti fővonala is)

Térségünk vonzóbbá tételével, a minőségi turizmus feltételeinek kialakításával kívánjuk kihasználni a kedvező infrastrukturális helyzetünket.

Növeljük a programok, attrakciók számát és minőségét, hogy a jó megközelíthetőséggel elérhető térségünk minél nagyobb számú látogatót vonzzon és a vendég éjszakák száma emelkedjék.

3.c Hiányosságok kezelése

A szolgáltatás szempontjából egységes területrészeknek sok helyen több kezelője van, ami nehezíti a megegyezést, így a fejlődés gátja.

Nem alakult ki egységes marketing a térségre, meg kell teremteni a hálózati marketinget.

Gazdag vonzerővel bíró térség egységes bemutatása is hiányzik, a marketingfejlesztés, belső-külső PR.

Forráshiány a helyi vállalkozásoknál a stagnáló visszafejlődő idegenforgalom miatt

mikrovállalkozások megerősítése, bekapcsolódás a térségi kínálatba.

3.d. Összhang a meglévő programokkal

A Velencei-tó Helyi Közösség stratégia programjának alapjait a fejlesztési tervek célkitűzései határozták meg, összhangban a térség fejlesztési elképzeléseivel, a kistérségi fejlesztési programokkal, a településfejlesztési koncepciókkal. Teljes egészében alkalmazkodva az országos és regionális fejlesztési elképzelések és célkitűzések prioritásaihoz.(lásd: irodalomjegyzék)

1. Szolgáltatásfejlesztés, életminőség javítás

A helyi közösség települései karakterisztikusan elkülöníthetők egymástól, változatos, egyedi szolgáltatásokat nyújtó mégis szinergikusan együttműködőek. Vereb a „zöld völgy” az ifjúsági turizmustól a senior programokig, Velence a Virágos fürdőváros, Sukoró az üdülőfaló, Zichyújfalu az ifjúság parkja, Pákozdi a „Huszár-mente”, Kápolnásnyék a szolgáltató település, Nadap a pihenés tere, Gárdony a négy évszakos üdülőváros, Pázmánd a természetes bor kultúra megújítója.

A fenntarthatóság megkívánja, hogy saját egyedi értékeik és sajátosságaik mellett, az együttműködésben, közös programok, fejlesztések, beruházások valósuljanak meg. Párbeszédben egymással és egymást erősítve.

Célunk a település élhetőbbé és látogatók számára vonzóbbá tétele. A helyi közlekedés fejlesztése, a közterek, parkok, utcák, partok, strandok megújítása, partfalak védelme. Az illegális hulladéklerakók felszámolásával és higiénias feltételek javításával kulturális életterek kialakítása.

Közösségi tér, kulturális és szabadidős szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek megteremtése, több funkció betöltésére is alkalmassá tétele.

Integrált kistelepülési közösségi és szolgáltató tér kialakítása, önkormányzati szolgáltatások fejlesztése, világháló népszerűsítése.

4.b Erőforrások felhasználása

Maga a Velencei-tó, a természetvédelmi területei, a geológiai képződményei - sorolhatnánk az értékeinket – ezek mind arra köteleznek bennünket, hogy védjük, ápoljuk és a fenntartható bemutatást is biztosítsuk szolgáltatókon keresztül. A helyi erők összefogásával, a köz-és magánszféra szervezetivel segíteni kell az idegenforgalmi struktúra fejlesztését, koncentrálni az erőforrásokat. Alapot szolgáltatva a természet és tájvédelem biztosítására, az ide látogatók és az itt élők számára egyaránt. A meglévő infrastruktúrák fejlesztése, a turizmus és az itt élők életkörülményeinek javítása érdekében.

A helyiek is ismerjék meg környezetüket, fedezzék fel saját értékeiket, érezzék magukénak a saját és környező tereket. A vidék előnyeinek kihasználása, felzárkóztatás a városi életszínvonal elérhetőségeihez.

Sok összetevőből álló komplex általános cél, amelyen keresztül kívánjuk megvalósítani egy érdekes, a turisták számára is vonzó életteret. Itt szeretnénk támogatni rekreációs-, vízi-, falusi-, öko-, kerékpáros-, gyógy-, horgász-, vadász-, bakancsos-, családi-, termál turizmust.

4.c Hiányosságok kezelése

A Velencei-tavi idegenforgalmi és szolgáltatások hiányosságainak figyelembe vételével kívánjuk az egységes szempontok alapján- a térség gyengeségeit felszámolni. Segíteni az ide látogatók számára biztosított szolgáltatások érték és ár arányának megfelelőségét.

A turizmusnak nincs egységes marketingje, ami segítené a természeti és épített örökség bemutatását. Hiányzik a helyi attrakciók és rendezvények összehangoltságára, mindezekhez igénybe kívánjuk venni az általános céloknál megfogalmazottak alapján, a különböző szférák közötti koordinációt, közös marketing segítségével vezetne a kitűzött célok eléréséhez.

4.d összhang a meglévő programokkal:

A Velencei-tó Helyi Közösség stratégia programjának alapjait a fejlesztési tervek célkitűzései határozták meg, összhangban a térség fejlesztési elképzeléseivel, a

kistérségi fejlesztési programokkal, a településfejlesztési koncepciókkal. Teljes egészében alkalmazkodva az országos és regionális fejlesztési elképzelések és célkitűzések prioritásaival.

2. Összefüggések

A turizmusnak, mint a térség meghatározó kitörési lehetőségének jelentős multiplikáló hatása van. . A minőségi és innovatív turisztikai szolgáltatások fejlesztése hozzájárul a térség gazdasági szerkezetének átalakításához, fejlesztéséhez. A turizmusból származó jövedelem erősíti a helyi gazdaságot, ezáltal hozzájárul az életminőség javításához.

A lakosság környezet és egészségtudatosságának növelése magával vonja a természeti környezet és így a vidéki táj rekreációs célú felértékelődését. Az irányított modell egészségturizmussal nem csak az itt élők életminősége javul, hanem a szolgáltatásokat igénybe vevő ide látogatóké is.

A gazdasági fejlesztési célkitűzések megvalósítása megalapozza a turisztikai fejlesztéseket, a szolgáltatói háttér biztosításával, így a községekben élők új irányokat találhatnak.

Az irányított turizmus a táj, a természet, és az épített örökség védelmét is szolgálja.

A gazdasági szereplők hálózatba tömörülése növelhető a szolgáltatások színvonala, és az idegenforgalomból, turizmusból származó bevételek helyben maradnának.

Rekreációs és egészségturisztikai innovatív szolgáltató programcsomagok új lehetőségeket teremtenek, a belső-külső PR és marketing együttes kialakításával.

A fejlesztési program a meglévő, működő erőforrásokra támaszkodik, a minőségi innovatív turisztikai programkínálat, a hozzá kapcsolódó gazdasági fejlesztések biztosítják a táj és természeti értékek és környezeti terhelés védelmét, a háttér települések bekapcsolódását az egyenletes turisztikai terhelés kialakításában.

A térség fenntartható fejlesztése kapcsolt szolgáltatások bevezetését is feltételezi, hálózat és kapcsolatépítéssel, tájékoztatókkal, fórumokkal, konferenciákkal, kiadványokkal vonjuk be a lakosságot és a turistákat a természeti erőforrások védelmére, és a fenntarthatóság érdekében.

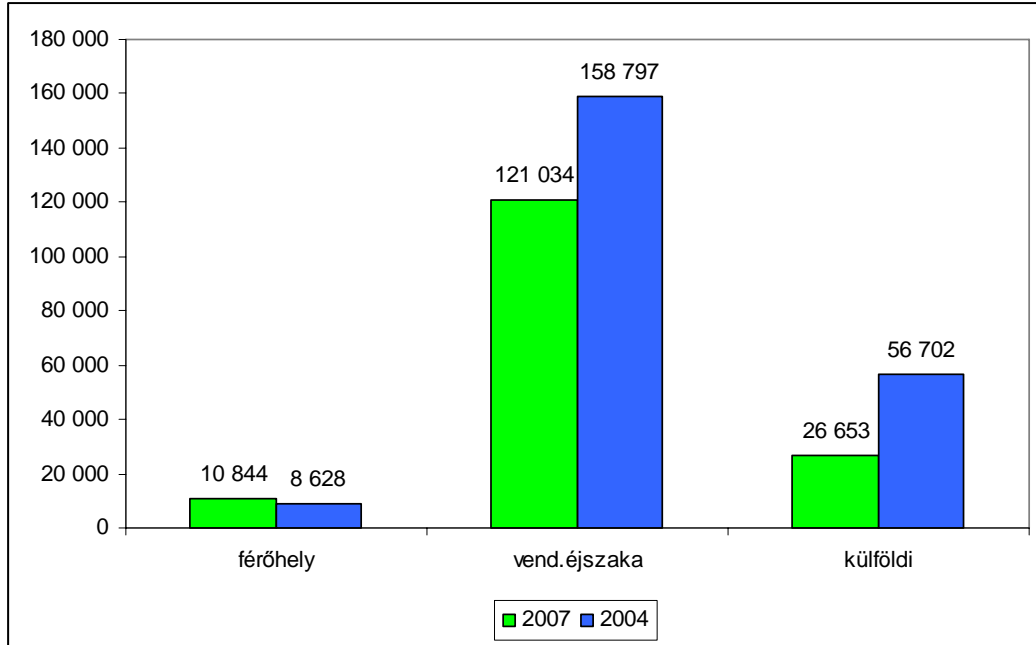
3. Esélyegyenlőség

A térség esélyegyenlőségét adottságai révén elsősorban a nők munkaerő piaci esélyeinek növelésében határozzuk meg. Az inaktívok, kismamák, betelepülők munkához jutási esélyeit szolgálják a gazdaságfejlesztési elképzelések megvalósításai. A munkaerő-piaci reintegrációt segítik a speciális képzések és a nyelvoktatás szakképzetlenektől a diplomás pályakezdőkig. A térségben speciális iskola és kollégium található a helyi közösség eddig is kiemelt figyelmet fordított az integrációjukra, mozgássérült klubok is működnek a térségben. Az akadálymentesítést kiemelt feladatként kezeljük.

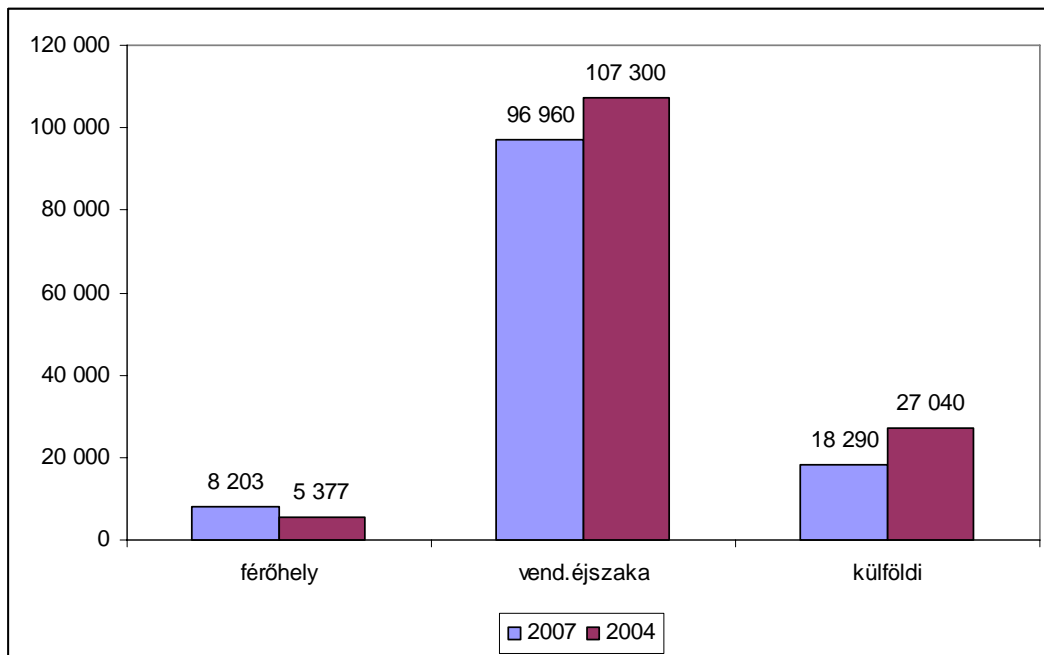

Kereskedelmi és magán szálláshelyek változásai a Velencei-tó térségben

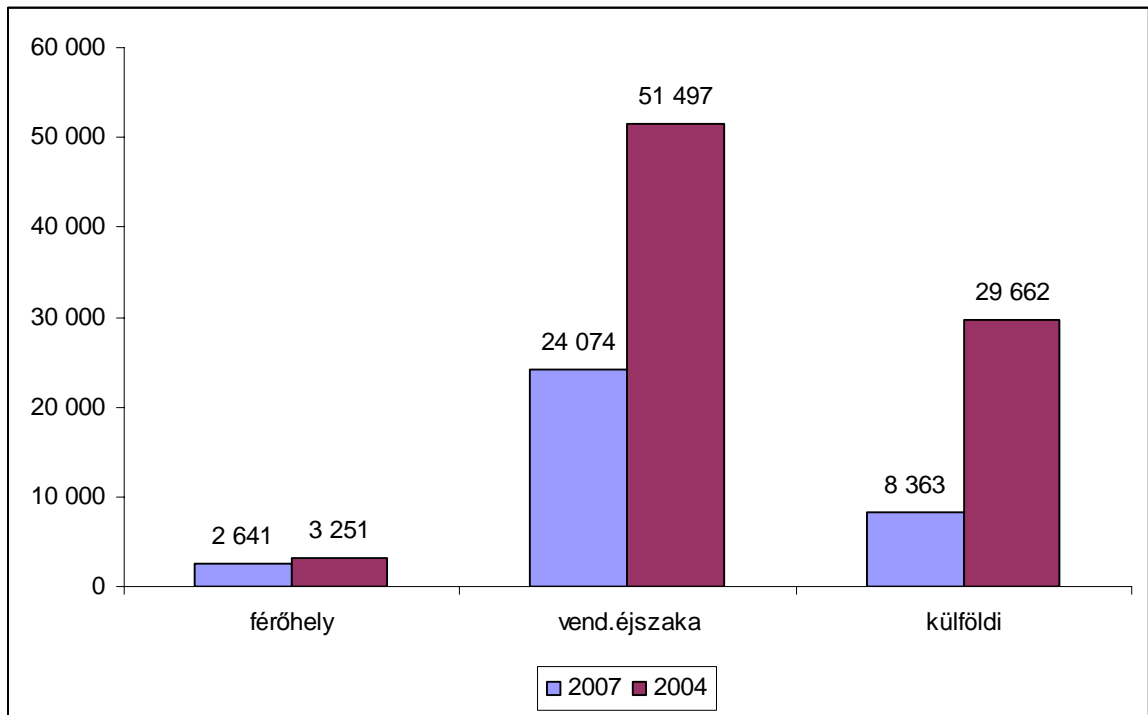
Kereskedelmi és magán szálláshelyek Gárdonyi kistérség 2004/2007

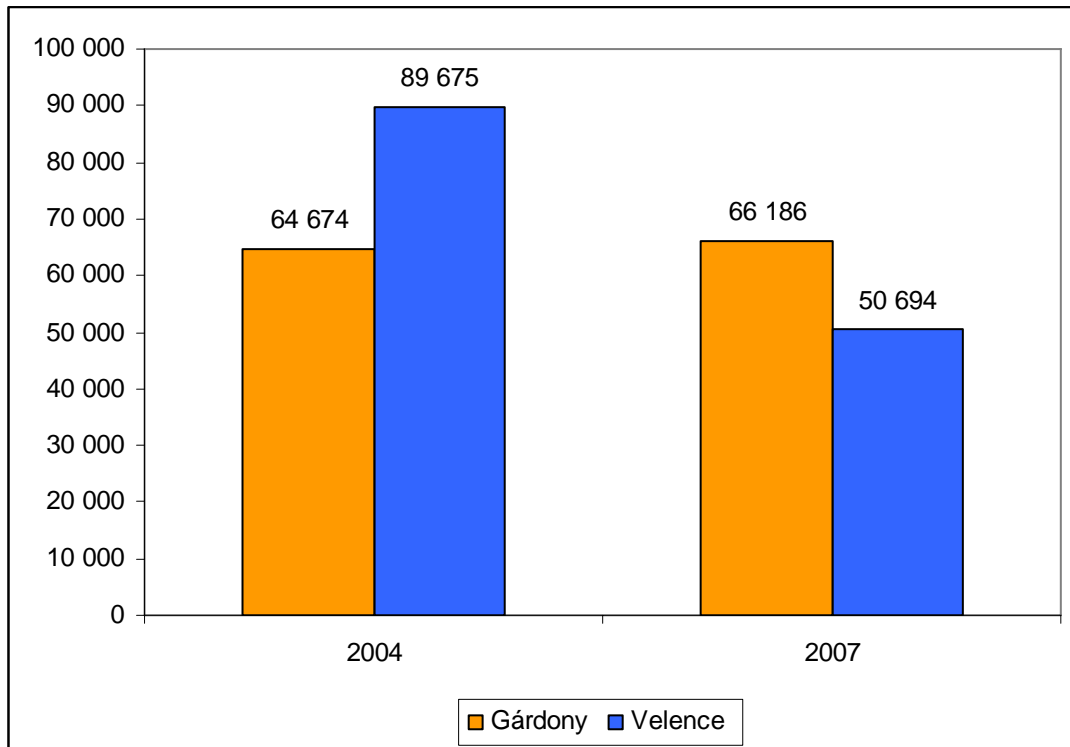
Kereskedelmi szálláshelyek Gárdonyi kistérség 2004/2007

Magán szálláshelyek vendégforgalom Gárdonyi kistérség 2004 /2007

Vendégéjszakák számának alakulása Gárdony Velence 2004/2007

Korábbi fejlesztési terveknek a tervezési területre gyakorolt hatásai 1/1

A Gárdonyi kistérségben 34 nyertes pályázat volt az NFT I. 2004-2006-os időszakában. Ebből AVOP 16 db, GOP 14 db, HEFOP 2 db, KIOP 1 db, ROP 1 db pályázat volt, 6 520 109 720 Ft összértékben. A legnagyobb elnyert pályázat kistérségi szintű, KIOP - s pályázat volt a „Velencei-tavi regionális szennyvízelvezető-, tisztító rendszer bővítése, fejlesztése”, közel 5,4 milliárd forint értékben, mely 6 településen valósult meg.

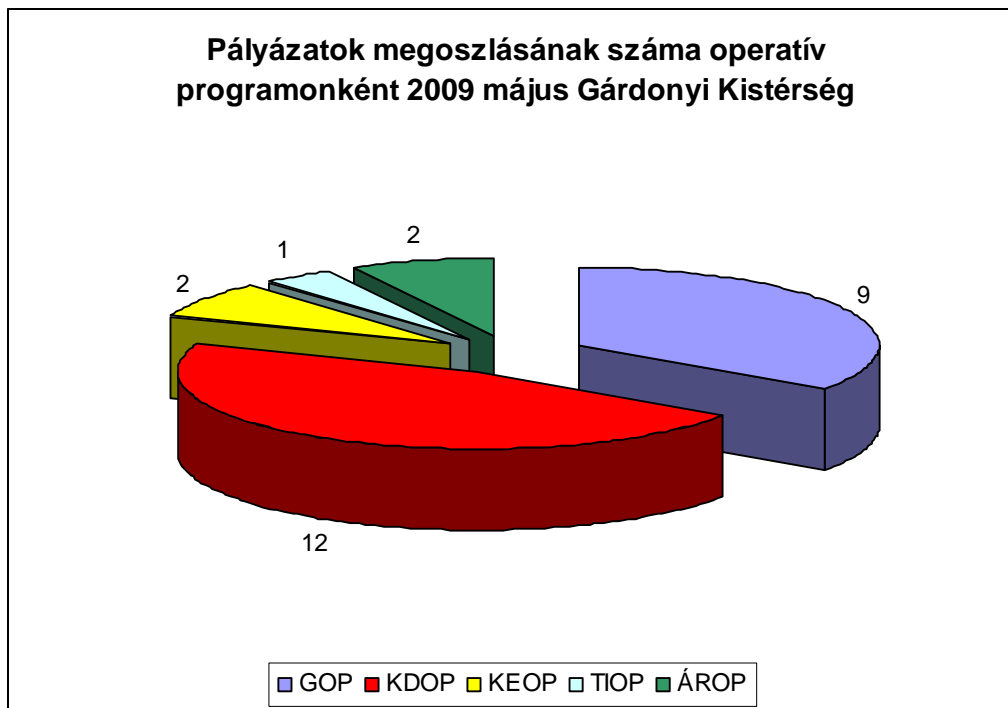
A számokból is látszik, hogy a KIOP beruházástól eltekintve a pályázati kedv nem volt túl erős a térségben, 2007-től azonban megmozdult a Tó környéki önkormányzatok és vállalkozások vállalkozói kedve, talán annak köszönhetően, hogy több nagyobb beruházás is elindult a térségben, és így lehetőséget látnak a fejlődésben.

Ennek pozitív hatásai ma már érezhetőek több jelentős projekt megvalósulása indult el.

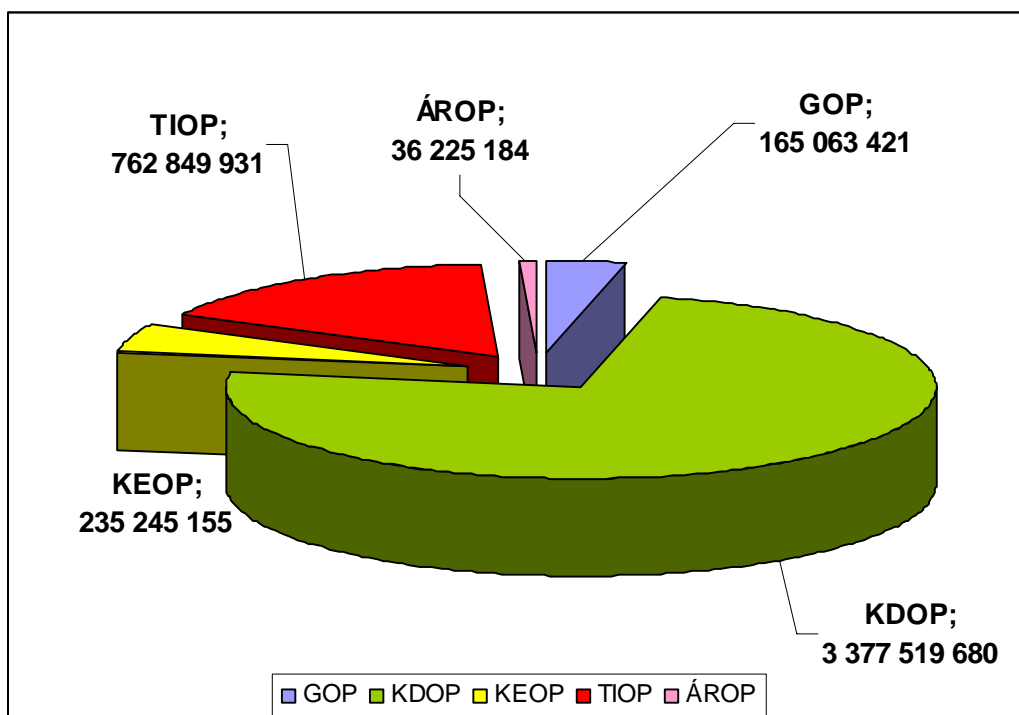
A Velencei-tó Helyi Vidékfejlesztési stratégia programjának alapjait az alábbi dokumentumok és fejlesztési tervek célkitűzései határozták meg, összhangban a térség fejlesztési elképzeléseivel:

A Velencei-tó Helyi Vidékfejlesztési Stratégia programjának alapvető célja a „1117/2005. (XII. 14.) Korm. H. a Velencei-tó-Vértes Kiemelt Üdülőkörzet Területfejlesztési Programjáról „ határozat és a kilenc település szükségleteinek feltérképezése mentén formálódott, emellett Új Magyarország Vidékfejlesztési Program 2007, Közép –Dunántúli Régió Operatív Program (2007-2013), Nemzeti Turizmus Stratégia (2006), Közép-Dunántúli Innovációs stratégia (2005), Fejér megyei Agrárstratégia (2004), Egészségturizmus (2007), Velencei-tó Vértes Területfejlesztési Tanács (2006), Településfejlesztési koncepciók (Gárdony 2007, velence, Sukoró), Gárdonyi Kistérség Agrár és Vidékfejlesztési Stratégiai Programja (2004).

Pályázatok megoszlásának száma operatív programonként 2008- 2009

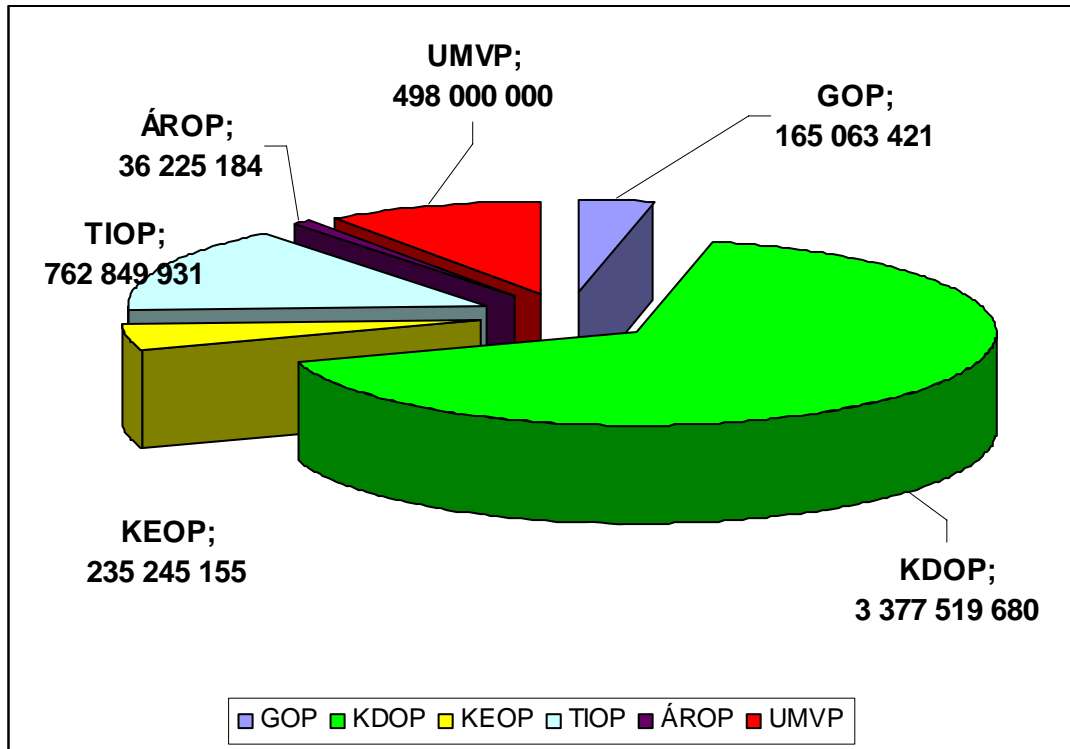

Nyertes pályázatok, 4 576 903 371 Ft. 2009 május Gárdonyi Kistérség

Gárdonyi Kistérség 2009 május⁴

UMFT, UMVP nyertes pályázatok 5 074 903 371.-Ft

A Velencei-tó kilenc településének gazdasági és turisztikai fellendülését a meglévő gazdag kulturális és örökségvédelmi hagyományok mellett jelentősen elősegíti a beinduló projektek megvalósítása. A tavat körbe ölelő fejlesztések, a meglévő vonzerők kiegészítése új attrakciók bevonásával, túlmutat a kistérség, megye, és a régió területein is.

A széles skálájú, rendszerezett, lendületes beruházások Velencei-tó országos ismertségét támogatja, növelheti a külföldi beutazási forgalmat is, és olyan kulturális, történelmi értékek fenntartását biztosítja amely országos érdek.

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program keretében megvalósuló fejlesztések, kapcsolódva a nagy beruházásokhoz, a háttér települések felzárkózását gyorsíthatja, és a turisztikai szolgáltatások skáláját szélesíti. Fellendülhet a falusi turizmus, a kerékpár-bakancsos turizmus, öko-természeti értékek válnak elérhetővé, megújulhatnak a települések közterei, szolgáltatásai.

Az itt élők életminősége, komfortérzete jelentősen javul, a helyi identitás megerősödik.

⁴ Időközben az UMVP nyertes pályázatok 2 db IKSZT pályázattal bővült (+ 100 millió.-Ft)

Országos műemlékvédelem alatt álló Velencei-tó nevezetességek ⁵

sorszám	település neve	műemlék neve	törzsszám
1.	Kápolnásnyék	Vörösmarty Mihály Emlékház, Múzeum	1711
2.	Kápolnásnyék	Vörösmarty Emlékmúzeum Parkja, HJTT	
3.	Pákozd	Római Katolikus Templom	1723
4.	Pákozd	1848-as Emlékmű	9697
5.	Pákozd	Lakóház	9737
6.	Pákozd	Református Templom	1724
7.	Pákozd	Pákozdi Ingókövek, OJTT	
8.	Pákozd	Dinnyés-Fertő, OJTT	
9.	Pákozd	Velence-tavi Madárezervátum, OJTT	
10.	Pákozd	Gyurgyalag Telep, HJTT	
11.	Pázmánd	Római Katolikus Plébánia Templom	1732
12.	Pázmánd	Mária-Oszlop	1733
13.	Pázmánd	Jezsuita Rendház	1734
14.	Pázmánd	Nepomuki Szent János Szobor	10446
15.	Pázmánd	Pázmándi Kvarcitsziklák, HJTT	
16.	Sukoró	Lakóház	9917
17.	Sukoró	Lakóház	170
18.	Sukoró	Lakóház	8467
19.	Sukoró	Lakóház és Gazdasági Épület	9677
20.	Sukoró	Lakóház	10191
21.	Sukoró	Lakóház és Gazdasági Épület	9162
22.	Sukoró	Lakóház	10670
23.	Sukoró	Lakóház és Gazdasági Épület	9402
24.	Sukoró	Lakóház és Gazdasági Épület	8401
25.	Sukoró	Lakóház és Gazdasági Épület	9081
26.	Sukoró	Lakóház	9334
27.	Sukoró	Lakóház;Tájház	1739
28.	Sukoró	Lakóház	1740
29.	Sukoró	Lakóház	9004
30.	Sukoró	Gyapjaszsák, HJTT	
31.	Sukoró	Meleghegyi Gránitsziklák, HJTT	
32.	Vereb	Római Katolikus Templom	1619
33.	Zichyújfalu	Zichy-kúria	10320
34.	Velence	Sírkövek	1751
35.	Velence	Meszlényi-Kastély	10453
36.	Velence	Római Katolikus Templom	1748
37.	Velence	Beck-Kastély	10452
38.	Velence	Nepomuki Szent János Szobor	1752
39.	Velence	Lakóház	9725
40.	Gárdony	Gárdonyi Géza Szülőháza Múzeum	1706
41.	Gárdony	Római Katolikus Templom	1705
42.	Gárdony	Nádasdi Obeliszk	10130
43.	Gárdony	Református Templom	1704
	Nadap	NATURA 2000	

⁵ A lista nem tartalmazza a Helyi Védelem alatt álló helyeket

A Velencei-tó fejlesztés alatt lévő vonzerő, és attrakció részleges bemutatása⁶

<p>DINNYÉSI HAGYOMÁNYŐRZ Ő KÖZPONT</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▶ turisztikai információs és fogadó központ, ▶ turisztikai programok minden korosztály számára, ▶ skanzen-jellegű kialakítás <p>rendezvények, előadások, koncertek, kiállítások oktatóközpont, alkotóház</p>
<p>CERNEL ISTVÁN MADÁRVÁRTA</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▶ madármegfigyelés, ismeretterjesztő programok, bemutatók, kiállítások, ▶ természetvédelmi nevelés ▶ kutató-bázis, nemzetközi ornitológiai kutatóközpont
<p>VELENCEI-TAVI GALÉRIA</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▶ Velencei-tavi művészek kiállításai, műtermek, ▶ fotó- és történelmi kiállítások, ▶ rendezvények
<p>MADÁRDAL TANÖSVÉNY</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▶ a projekt elemek komplex összekapcsolása, ▶ természeti értékek bemutatása, ▶ természeti és kulturális örökség védelmének tudatos nevelése, ▶ aktív turizmus, ▶ környezetismeret oktatása, ▶ környezettudatos nevelés
<p>PÁKOZD-MÉSZEG- HEGYI TEMATIKUS ÚT KIALAKÍTÁSA</p>		<ul style="list-style-type: none"> - a mészeg-hegyi katonai emlékhely új elemekkel történő fejlesztése, - a pákozdi 1848-as emlékmű felújítása és a környezetének a rendezése, - az 1848-as történelmi eseményekhez szervesen kapcsolódó sukorói Haditanács Emlékpont anyagának bővítését

⁶ A lista nem tartalmazza az összes fejlesztést

NAPSUGÁR-PART			A Napsugár strand és környéke, a hajó kikötő, csónakkikötő és környéke megújul. Nyári kulturális és ifjúsági központ, központi sétány, kalandpark és egy vízes játszótér épül. Színvonalas vendéglátó egységek kialakítása.
NAUTIS HOTEL			A gárdonyi VITAL HOTEL NAUTIS **** superior wellness és konferenciaszálloda megvalósítása
VELENCEI-TÓ KAPUJA		10 projektelemet magába foglaló beruházás, sétányok kialakítása, Lídó sétánnyal, parkosítás, rendezvényter szökőkúttal, fedett korzó zárt és nyitott sétánnyal,	
ÚJ MAGYARORSZÁG VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM		Négy tengely	
LEADER PROGRAM			Velencei-tó Helyi Vidékfejlesztési Stratégia alapján kb. 60 projekt megvalósulása
UMVP III. TENGYEL		<ul style="list-style-type: none"> • Mikrovállalkozások létrehozása és fejlesztése; • Turisztikai tevékenységek ösztönzése; • Vidéki örökség megőrzése; 	

	 	<ul style="list-style-type: none"> • Falumegújítás és fejlesztés jogcím 	
UMVP IKSZT		Integrált Közösségi Szolgáltatótér (IKSZT) <ul style="list-style-type: none"> • Pázmánd • Sukoró 	
A VELENCEI-TÓ KÖRÜLI EGYSÉGES KERÉKPÁRÚT HÁLÓZAT BEFEJEZŐ SZAKASZÁNAK KIÉPÍTÉSE - I. ÜTEM		Kerékpárút Hálózat Kiépítése	
KISTÉRSÉGI JÁRÓBETEG SZAKELLÁTÓ KÖZPONT LÉTESÍTÉSE A GÁRDONYI KISTÉRSÉGBEN		A projekt megvalósítása során a Velencei-tavi kistérség 7 településének + (Martonvásár) zöldmezős beruházással egy új járóbeteg-szakrendelő épül. Amely az idegenforgalmi	

A marketing szerepe és jelentősége

Marketing jelentősége: Olyan tevékenységrendszer, eszköz- és módszertár, amely érvényesíti a vállalkozás fogyasztó- és piacorientált szemléletét.

A Velencei-tó egységes arculatának megteremtése sürgető feladat, megfelelő kommunikációja, a TÓ újrapozicionálása, az értékek bemutatása, egyedi marketing stratégia kialakítása elengedhetetlen. A tájékoztató anyagok, információs füzetek, bemutató táblák megléte hiányos, irodalmi, kulturális értékeket bemutató kiadványok nem reprezentálják a kivételes adottságokat. A marketingkommunikáció vezérfonalát közös együttműködésben kell kialakítani a területen.

ÁLTALÁNOS HÁTTÉR INFORMÁCIÓK

A turizmus rendszere és környezete

A **turizmus**, mint jelenség a világ legösszetettebb jelenségeinek egyike. Sokoldalúsága és összetettsége már rövid szakmai elmélyülés során is nyilvánvaló. A feladat tehát, hogy a turizmus interszektorális és interdiszciplinális folyamatait és kölcsönhatásait világosan és egyértelműen bemutassuk. Elsősorban azonban a turizmust, mint rendszert vizsgáljuk, és a rendszer megismerésével együtt (hiszen nem létezhet csak önmagában) igyekezzünk a jelenséget megérteni.

Forrás: Dr. Lengyel Márton: A turizmus rendszere és környezete

A turizmus, mint nyitott és dinamikus rendszer a környezetével aktív kölcsönhatásban áll. A környezet változásaira nyitott, a változásokat folyamatosan érzékelve alakul és formálódik. A kölcsönhatások révén a környezeti hatások folyamatosan éreztetik hatásukat a rendszer működésére. A rendszer és környezete elemzésével világossá válnak a fenti mondatok:

A **gazdasági környezet:** a küldő és fogadó országok általános gazdasági színvonalát mutatja meg, de megmutatja a kereslet nagyságát és a kínálat minőségét, összetételét is.

A **politikai környezet:** az utazási lehetőségeket befolyásolja. A polgárháború sújtotta, politikailag bizonytalan térségbe nem szívesen vagy egyáltalán nem utaznak turisták.

A **kulturális környezet:** A turizmus egyik legfontosabb vonzereje egy adott ország kulturális látványainak megtekintése.

A **társadalmi környezet:** a turizmus csak azokban a társadalmakban válhat és válhatott fontos jelenséggé, ahol adottak az utazás gazdasági feltételei és az utazás érték.

A **természeti környezet:** a turisztikai attrakciók egyik legfontosabb meghatározója. A turizmus olyan természeti adottságokat is vonzerőként jelent meg, amelyek sem a mezőgazdaság, sem más gazdasági tevékenység számára nem alkalmas. Sőt a természet utáni emberi vágyakozás óriási turisztikai vonzerőt jelent: nemzeti parkok látogatása, ökoturizmus.

A **technológiai környezet:** a turizmus egyik alapadottsága. a technológiai környezet fejlődése, ezen belül az alpinfrastruktúra, közlekedés, távközlés, kommunikáció fejlődése meghatározó volt és lesz a turizmus fejlődésére.

A **turizmus rendszere két alrendszerből tevődik össze.** A két alrendszert, a **keresletet** (a turista) és a **kínálatot** (turisztikai termék), három rendszer köti össze:

- **marketing:** a fogadóterületről a turista felé irányul.
- **közvetítő szektor:** utazásszervező (touroperator) és utazási ügynökség.
- **utazás:** a turista utazása a küldőterületről a fogadóterületre.

A kereslet elemei

- **motiváció - az utazásra ösztönző belső emberi indíték**
- **diszkrecionális, avagy szabadrendelkezésű jövedelem (az alapvető emberi szükségletek kielégítése után a jövedelemből fennmarad)**
- **szabadidő**

A kínálat elemei

- vonzerő vagy attrakció
- szállás
- étkezés
- közlekedés
- egyéb infrastruktúra
- szórakozási lehetőségek
- kultúra
- vendégszeretet
- biztonság, higiéné
- turisztikai szervezetek
- árak

Az idegenforgalmi kereslet

A **turizmus** rendszere akkor működik, ha a kereslet és a kínálat egymásra talál. A rendszer a turizmus piaca. A turizmus rendszere egész bolygónkat jelentheti. A következőkben azt vizsgáljuk, miként működik a rendszer? Miért találhat a kereslet és a kínálat egymásra?

A

motiváció

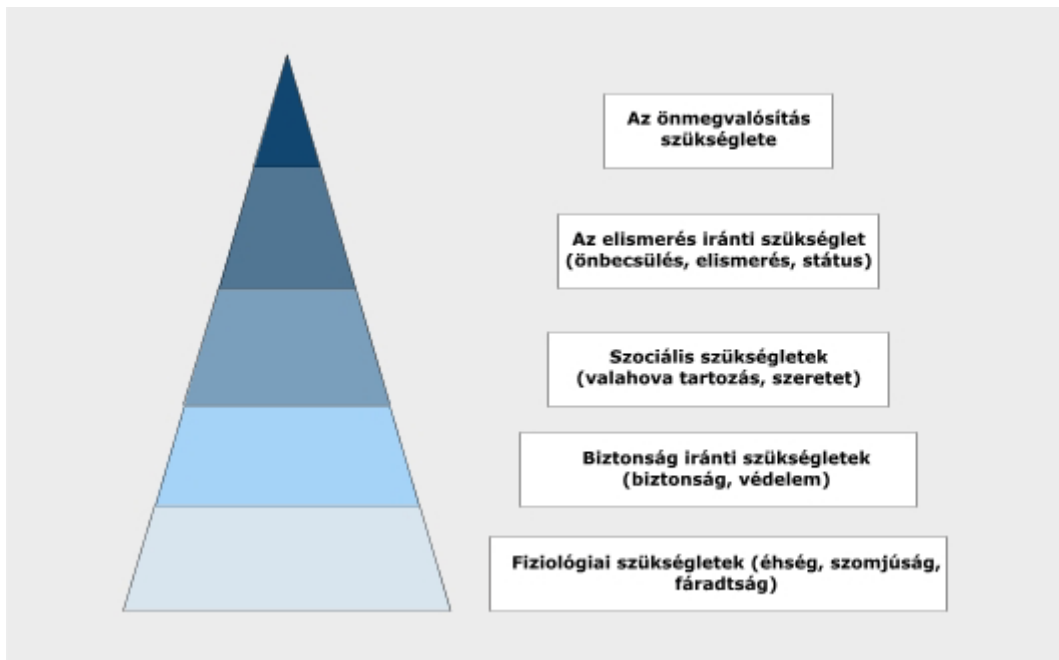
A kereslet és kínálat egymásra találásának alapfeltétele, hogy a leendő turistának legyen készítése, motivációja arra, hogy elhagyja lakóhelyét és valami mást, változatosságot keressen.

Az emberi cselekvést a szükségletek kielégítésére irányuló feszültség, hiányérzet mozgatja, motiválja. Az emberek számára szükséges javak és szolgáltatások megszerzésére irányuló konkrét formában jelentkező hajtóerőt igénynek nevezzük. Az **igény** már konkrét formában jelentkező szükséglet, amely egy meghatározott termékre irányul.

A **kereslet** olyan igény, amely mögött fizetőképes vásárlóerő és hajlandóság jelentkezik. Az **utazási motivációk** összhangba hozhatóak a Maslow-féle szükséglet-hierarchia elmélettel.

Maslow elmélete szerint a szükségleteknek létezik egy hierarchiája (a szükséglet-hierarchia), mely az alapvető biológiai szükségletektől olyan komplexebb pszichológiai motivációkig terjed, melyek csak akkor válnak fontossá, ha az alapvető szükségletek már kielégülést nyertek. Az egyik szinten lévő szükségleteket legalább részben ki kell elégíteni, mielőtt a felette lévő szint szükségletei a cselekvés jelentős meghatározóivá válnak.

Az emberi szükségletek öt, hierarchikusan egymásra épülő kategóriába csoportosították:

Maslow rendszerében tehát ezek a szükségletek egymásra épülnek, egyik szint kielégítése a következő szint motivátoraként jelentkezik.

A Maslow-féle szükségletek és a turizmus szakirodalmában idézett motivációk:

Maslow-féle szükséglet	Utazási motívum	Referenciák a turisztikai szakirodalomból
Fiziológiai	Kikapcsolódás	Menekülés Kikapcsolódás Feszültség levezetése Napfény keresése Fizikai kikapcsolódás
Biztonság	Biztonság	Egészség Regeneráció Megelőzés
Valahová tartozás	Szeretet	Családi együttlét Rokonság ápolása Társaság A társadalmi kapcsolatok ápolása Gyökerek keresése
Megbecsülés	Státus elérése	Etnikum Saját teljesítmények megbecsülése Fontosságunk elismertetése másokkal Tekintély Társadalmi elismertség Önfitogtatás Szakmai/üzleti Személyes fejlődés Státus és tekintély
Önmegvalósítás	Legyünk tisztában igazi természetünk-vel	Önfelfedezés és -értékelés Belső vágyak kielégítése
Tudni és megérteni	Ismeretszerzés	Kulturális/nevelési Csodavárás / érdeklődés új témák iránt Szellemi kikapcsolódás
Esztétikai	A szépség értékelése	Környezet Tájkép

Forrás: Mill-Morrison: The Tourism System, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, N.J.,

A szabadidő eltöltésének igénye illetve az utazási motivációk minden esetben visszavezethetők a fenti szükségletek valamelyikére. A keresletet az utazási motiváció dominálja, amely a meglátogató célterület, **desztináció** valamely vonzerejére (attrakciójára) vonatkozik.

A **kereslet** és **kínálati** rendszer legerősebb kapcsolódása és mozgatórugója a **motiváció** és a **vonzerő** (attrakció) egymásra találása. E kettőnek egymásra találását mozdítja elő, segíti a **marketing** tevékenység, amely a fogadóterület felől irányul a küldő terület felé. A kapcsolódás következő eleme a **közvetítő szektor**, amely eljuttatja a turistához a kínálat elemeit. **A kereslet és kínálat kapcsolata a turistának a fogadóterületre való utazásával valósul meg. Ehhez szükséges két alapfeltétel is, a szabadidő és a szabadrendelkezésű jövedelem.**

Szabadidő

A turistának az utazás megvalósításához szabadidőre, előre tervezhető, fizetett szabadságra van szüksége. A fizetett szabadság mértéke a Föld országaiban nagyon eltérő. Európa fő küldő területein (jellemző a 30-40 napos fizetett szabadság) akár több utazással tervezett szabadságot is lehet elképzelni.

Szabadrendelkezésű jövedelem

Az utazás egyik feltétele az ún. szabadrendelkezésű jövedelem (diszkrecionális) jövedelem. **Az alapvető szükségletek kielégítése (étkezés, lakás, öltözködés) után további szükségleteink kielégítésére használhatjuk a szabadon felhasználható jövedelemrészt.** Itt jelentkezik a **fogyasztói társadalom** szerepe abban, hogy terméket, vagy a megfoghatatlan utazást választják. Egy négyszemélyes, átlagos apartman a mediterrán térségben közel azonos értéket képvisel egy jobb minőségű háztartási hűtőszekrényel. Egy kétszemélyes kétételes körutazás távoli kontinenseken, akár egy városi kisautó árát is jelentheti.

Az idegenforgalmi kínálat

Az idegenforgalmi kínálat a turizmus rendszerének, avagy a piacnak egyik fő összetevője. **A kínálat alapja a turisztikai termék, amely a vonzerőn (attrakción) alapuló szolgáltatások összessége.**

A turisztikai termék lényege, hogy **szolgáltatásokból áll. A turista számára a komplex szolgáltatáshalmaz jelent terméket, hiszen valamennyi szükségletét ki kell, hogy elégítse.**

A turisztikai termék fő jellemzői:

- **megfoghatatlanság:** nem konkrét terméket vásárolunk, hanem egy emléket, hiszen az utazás után nem marad más, mint néhány apró emléktárgy, kavics a tengerpartról, fénykép, videofelvétel
- **egyidejűség:** a termék előállítása és fogyasztása egy időben történik, és ennek aktív közreműködője, részese a turista is
- **a minőség ellenőrzése:** és egységesítése nehéz, függ a személyzet, a közreműködők munkájától és a turista viselkedésétől is
- **veszendőség:** a turisztikai szolgáltatások nem raktározhatóak. A ma el nem adott szállodai férőhely a következő nap már nem értékesíthető. Az el nem adott repülőjárat-hely a következő napon már nem eladható. A szolgáltatók igyekeznek maximális kihasználtságra törekedni, ezért nagyon sok esetben túlfoglalják a kapacitásaikat, bízva abban, hogy nem minden megrendelő fogja azt igénybe venni. Jó példa erre a magyarországi Forma I-es futamok időszaka, amikor előfordult, hogy Kecskeméten vagy Veszprémben jutott szálláshoz a turista. A légitársaságoknál rendszeres az 'overbooking', ami azzal jár, hogy a beszállás vége felé jelentkező utas nem fér fel a járatra, vagy kerülő úton jut el a céljához. Egyes légitársaságok az ilyen utasoknak extra szolgáltatásokat ajánlanak fel, amellyel igyekeznek enyhíteni az idővesztés okozta kényelmetlenségeket.
- **szezonális:** a szezonon kívüli időszakban nagyon nehéz, vagy egyáltalán nem lehet értékesíteni a szolgáltatásokat és nem lehet raktározni a szezonra. A

szezonalitás problémájára különféle lehetőségek adóttak. A szezonon kívüli időszakokra árengedményeket lehet alkalmazni, vagy egyéb szolgáltatásokat felár nélkül beleépíteni a szolgáltatáscsomagba. A szezonalításra kevésbé érzékeny rendezvényturizmus kiváló lehetőség a szabad kapacitás lekötésére.

- **verseny:** kettős, mert nagy a konkurencia az idegenforgalmi termékek és szolgáltatók között. Másrészt a **szabadrendelkezésű (diszkrecionális) jövedelem** nemcsak turizmusra fordítható, hanem autóra, szórakoztató elektronikára, illetve bármire.

A vonzeró

A vonzeró az idegenforgalmi kínálat legfontosabb alapeleme. A vonzeró az, amiért a turista útra kel. A vonzerőket két alapvető csoportba rendezhetjük: természeti - és ember alkotta vonzerők.

TERMÉSZETI VONZERÓ	PÉLDA
domborzat	Alpok
víz	Adriai-tenger
napfény	mediterrán
klíma	sós tengerparti levegő
nemzeti parkok	Bükk Nemzeti Park
egyedi természeti ritkaságok	Vezúv, Etna
flóra és fauna	szlovén karsztvidék
gyógyvizek	Harkány
EMBER ALKOTTA VONZERÓ	PÉLDA
fesztiválok	Budapesti Tavaszi Fesztivál
történelmi emlékhelyek	Verdun
műemlékek	egri minaret
múzeumok	Szépművészeti Múzeum
egyházi központok, nevezetes egyházi helyek	Santiago de Compostella
építészeti remekművek	Diadalív
ünnepek	Sárközi lakodalmas
világvárosok	Párizs
népművészet	Mezőkövesd
sportesemények	NBA mérkőzések
tematikus parkok	Hollywood in Germany
szerencsejáték központok	Monte-Carlo
világkiállítások	Hannover 2000
gasztronómia	gulyás

A vonzerő helyi, regionális lehet megkülönböztetjük aszerint is, hogy hatásuk univerzális. A vonzerők erősítik egymást, így a több attrakcióval rendelkező fogadóterületek nagyobb hatékonysággal tudják végezni marketingtevékenységüket. Például az olasz Adria a horvát Adriával szemben több kulturális vonzerőt, kiegészítő lehetőséget nyújt.

A vonzerőt turisztikai szempontból befolyásoló tényezők:

Közlekedés:

A vonzerőhöz el kell jutni, tehát a turisztikai termék következő eleme a megközelíthetőség. A közlekedés a láncszem a küldő- és a fogadóterület között. A közlekedési eszközök fejlődése a múltban a turizmus mozgatórugója volt és lesz a jövőben is. **A közlekedési infrastruktúra nagymértékben befolyásolja a látogatók számát. A turizmus a hétköznapi és a gazdasági élet közlekedési adottságait használja. Így annak fejlettsége (néhány kivételtől eltekintve) meghatározó.** A turizmusban a közlekedési eszközök közül repülőgép, a vonat és a személygépkocsi játssza napjainkban a legnagyobb szerepet. A három közlekedési eszköz közül a személygépkocsi a néhány száz km-es távolságon belül vezet. A vasút, elsősorban Nyugat-Európában a nagysebességű vonatoknak köszönhetően 500-1000 km között megelőzi a személygépkocsit. A légi közlekedés a nagy távolságok áthidalója. 24 óra alatt repülővel a Föld bármely pontjáról bármely pontjára el lehet jutni.

Infrastruktúra:

Az általános infrastruktúra: úthálózat, telekommunikáció, csatornázottság, elektromos hálózat a modern gazdaság alapeleme, éltetője. Enélkül a turizmus sem képes létezni. Tágabb értelmében a turisztikai infrastruktúra része a szállás, kereskedelmi és közlekedési intézményrendszer is.

Szálláshelyek:

A turisztikai szálláshelyek magukban foglalják mindazon létesítményeket, amelyek térítés ellenében éjszakai elszállásolást nyújtanak.

Étkezés:

A vendéglátóipar nyújtja a turizmusban leggyakrabban igénybevett

szolgáltatásokat.

Kultúra, sport, egyéb kikapcsolódási lehetőségek:

A kínálat ezen elemei önállóan is lehetnek vonzerők akár helyi, regionális vagy univerzális szinten. Másrészt fontos szerepet töltenek be akkor is, amikor nem önálló vonzerőként jelennek meg a kínálati programcsomagban. Például egy háromhetes gyógyüdülés során szüksége van a vendégnek arra, hogy kikapcsolódásként megismerkedjen az adott ország folklórával, elmenjen egy koncertre. A nem önálló vonzerőként meghatározható kínálati infrastruktúrához tartozó sport, kultúra és egyéb kikapcsolódási lehetőségek teljessé tehetik a turista napjait. A kultúra az emberek szabadidejének egyébként is fontos része a hétköznapi életben, máshova eljutva erős a megismerési vágy, így keresik a lehetőségeket tartózkodásuk tartalmasságát tétele érdekében. A sport hasonló jelentőséggel rendelkezik.

Az egyéb kikapcsolódási lehetőségek között a klasszikus példaként szerepelnek a szakirodalomban azok a komplex szabadidőközpontok és tematikus parkok, amelyek az Amerikai Egyesült Államokból indultak hódító útjukra. Többek között Disneyland található nemcsak Kaliforniában és Floridában, hanem Japánban és Franciaországban is. A tematikus és szórakoztató parkok a legkedveltebb és legsokoldalúbb kikapcsolódási helyszíneik nagyon sok turistának.

Higiéniák:

A kínálat elemei között ugyanolyan fontos a test és a lélek egészsége, mint a szállás vagy étkezés. A biztonságérzet mind az egészségnél, mind a testi épségnél az első szempont egy utazás során. Semelyiket sem kockáztathatja senki.

Vendégszeretet:

A vendégszeretet a turizmus egyik legfontosabb velejárója, hiszen ember és ember közötti kapcsolatok jelzik az utazásokat. A vendégszeretet legfontosabb kellékei:

- mosoly,
- szakértelem,
- udvarias magatartás,
- nyelvismeret.

A turizmus korszerű irányításának rendszere: a desztináció menedzsment

A turizmusban végbemenő globalizációs folyamatok, a turisztikai piac folyamatos és gyors ütemű változása, a turisztikai térségek intenzívebb versenye gyorsabb és rugalmasabb reakciókat igényel a turizmus makro- és mikrokörnyezete részéről. A turizmusnak az eddig működő irányítási és működtetési folyamata ezért megújítást sürget. A világban zajló tendenciák is ezt igazolják, és Magyarországon sincs ez másként: az eddigi turizmusirányítás, a turizmus működtetésének eddigi struktúrája átértékelődik, a turizmus **korszerű turizmusirányítási és működtetési rendszerének, a desztináció menedzsment területi és szervezeti rendszer** szakmai tervezésének és kiépítésének folyamata zajlik ma Magyarországon. A rendszer kiépítésének két fontos jellemzője annak aktualitása és újszerűsége. Az újszerűség és korszerűség közé jelen esetben akár egyenlőségjelet is helyezhetnénk: a szakirodalmi tapasztalatok alapján a desztináció menedzsment a turizmus komplex és integrált tervezésének és működtetésének eddig követett gyakorlata azzal a különbséggel, hogy a turizmus rendszerének korszerűbb formában történő újragondolásában nagyobb szerep jut a „**a területi koncentráció elvének**” - mint a területi versenyképesség egyik fontos eszközének -, a tudatosabban és átgondoltabban működő területi **együttműködéseknek**. Másféle hangsúlyokat kap a **komplexitás** elve, amely egyrészt jelenti a turizmus más ágazatokkal való szoros kapcsolódási lehetőségeinek hatékonyabb kihasználását, másrészt feltételezi a turisztikai infra- és szuprastruktúra fejlesztése mellett a turizmust támogató háttér-infrastruktúra intenzívebb fejlesztését. A versenyképes fejlesztések alapelve továbbá a **fenntarthatóság** és az **innovatív szemlélet**.

1. Turisztikai desztináció menedzsment kiépítésének szükségessége

Statisztikai-közigazgatási térségek és a turisztikai intézményrendszer kapcsolata

Magyarországon a turisztikai térségek és az adminisztratív, statisztikai térségek határai több esetben átfedik egymást, amely sokszor körülményessé teszi a területi együttműködések, nem segíti elő a térségi turisztikai versenyképesség erősödését, hiszen mások a közigazgatási működtetés és mások a turisztikai rendszerek működtetésének szempontjai (vannak kivételek: egyes esetekben - így pl. Balaton és a

Tisza-tó esetén – valódi desztinációkról beszélhetünk). Mások a közigazgatási és mások a turisztikai és területfejlesztési területi hagyományok, az együttműködés keretei, a piaci elvárások. Különbség van az ágazati célok elérésében, azok ütemében, eredményességében, az eltérő célcsoportok vonzásában, a piaci folyamatokhoz való alkalmazkodás rugalmasságában. Ahhoz, hogy egy turisztikai desztináció életképes és versenyképes legyen, rugalmasan kell reagálnia a mikro- és a makrokörnyezeti tényezők változásaira. Ma még egy adminisztratív, statisztikai régió nem tud olyan gyorsan reagálni a piaci elvárásokra, mint ahogyan tudna pl. egy szoros együttműködésen, az érdekek szoros kapcsolatán alapuló, a non-profit és a piaci elvek együttműködésén alapuló desztináció.

Korszerű turizmusirányítás, működtetés, országos szinten egységes, egymással összehangolt szervezeti rendszer és kompetenciák meglétének szükségessége

Valamely térség turisztikai versenyképességének meghatározó tényezője a hatékony, megfelelő kompetenciákkal és kiszámítható finanszírozási és szervezeti háttérrel rendelkező menedzsment rendszer kialakítása és működtetése.

A fentiek szerint szükséges a korszerű turizmusirányítás, működtetés, azaz az eddigi hagyományok átértékelése. A turizmus integrált tervezésére, irányítására, működtetésére a turizmus minden szintjén szükség van. A rendszer kiépítése feltételezi az alábbi tényezőket:

- együttműködések átértékelődését, az együttműködésekben a tudatosság megteremtését, az együttműködési formák kialakítását, tervezését, szervezését, működtetését;
- a turizmus multiplikátor hatásából eredően más területekkel, ágazatokkal való szorosabb együttműködést a tervezési, fejlesztési folyamatokban;
- komplexebb megközelítéseket a turizmus szolgáltatási rendszerének kiépítésében: a turisztikai infra- és szuprastruktúra fejlesztése mellett a háttér-infrastruktúra, a támogató faktorok fejlesztésére is kiemelt figyelmet kell fordítani;
- innovatív, új, korszerű technológiák felhasználását a fejlesztési folyamatokban;

A korszerű turizmusirányítási rendszer alapegységei (desztináció) hatékony kialakításához alapvető egy **egységes szakmai módszertan**, szempontrendszer kidolgozása (a desztinációk kialakítása és a szintek egymáshoz való viszonya alapelveinek kidolgozása, a feladatok meghatározása, a szintek között az együttműködési és kommunikációs csatornák kialakítása, hatékony monitoring, stb.)

2. Turisztikai desztináció fogalma, meghatározó elemei, természete, jellemzői

A desztináció fogalmi megítélésében többféle álláspont követhető nyomon. Ezek közül az alábbiakban ismertetek egy viszonylag átfogó definíciót:

- A desztináció⁷ egy fizikai helyszín, ahol a turista legalább egy éjszakát tölt el. Tartalmaz turisztikai vonzerőket, termékeket, kapcsolódó szolgáltatásokat, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a turista legalább egy napi helyben tartózkodását kielégítsék. A desztinációnak vannak fizikai és adminisztratív határai, amelyek meghatározzák annak menedzsmentjét, és rendelkezik imázssal és percepcióval. A desztináció számos érintettet foglal magába, képes a hálózatosodásra, az együttműködésre, és ezáltal arra, hogy nagyobb desztinációvá váljon;

Ahhoz, hogy valamely hely, térség turisztikai desztinációvá válhasson, szükséges rendelkeznie a turisztikai desztinációkat meghatározó tényezőkkel. Ezek a tényezők alapvető szempontok a desztinációs területek lehatárolásában, kijelölésében, fejlesztésük pedig meghatározó az adott desztináció versenyképessége növekedésének biztosításában.

A turisztikai desztinációk meghatározó elemei a következő tényezők (Buhalis, 2000):

- turisztikai attrakció, mint pl. természeti tényezők, ember alkotta tényezők, örökség, speciális események, stb.;
- megközelíthetőség, mint pl. a teljes közlekedési rendszer, beleértve az utakat, a közlekedési eszközöket, stb.;
- turisztikai szolgáltatások, mint pl. szálláslehetőség, vendéglátó szolgáltatás, kiskereskedelem, egyéb turisztikai szolgáltatások, stb.;

⁷ UNWTO konferencia, Fabricius, 2006, www.world-tourism.org

- termékcsomagok;
- minden olyan tevékenység, amelyet a turista a tartózkodása alatt végezhet;
- közszolgáltatások, mint pl. bankok, telekommunikáció, kórházak, stb.;

A kutatók általánosságban megegyeznek abban, hogy a desztináció kiterjedtebb értelemmel bír, mint csupán fizikai, vagy földrajzi tekintetben körülhatárolható területi egység.

A fogalmak, a desztináció meghatározó tényezői és a desztináció természetére utaló szempontok értékelése és összegzése alapján a desztináció jellemzői az alábbiakban foglalhatók össze:

A desztináció:

- *célterület*, amelyet a turista mint utazási célt kiválaszt
- *nem csak célterület, hanem fogadó terület is*
- a turizmus *alapvető egysége*
- meghatározása a *turista szemszögéből* történik
- fizikailag, földrajzilag *körülhatárolható* hely/térség
- a *turista legalább egy éjszakát eltölt* itt
- egy olyan hely/térség, amely *legalább egy nap eltöltéséhez szükséges turisztikai vonzerőket, termékeket, szolgáltatásokat és egyéb háttér-szolgáltatásokat* tartalmaz
- számos érintettet, szereplőt foglal magába, akik *együttműködnek* egymással
- *rendelkezik imázssal*
- rendelkezik *percepcióval* (azaz minden turista a maga „szűrőjén” keresztül szubjektíven ítélni meg egy desztinációt)
- *integrált tapasztalatokat nyújt* a turista számára
- *tágabb értelemben turisztikai termék*, amely a turizmus piacán más turisztikai termékekkel (azaz desztinációkkal) versenyez
- egy olyan *komplex és integrált rendszer*, amely a sikeres működtetéséhez *korszerű turizmusirányítási és menedzsment szervezet meglétét feltételezi*
- *alulról építkező és felülről támogatott rendszer*

Nem minden helyszín, térség válhat tehát turisztikai desztinációvá. Vannak olyan alapvető kritériumok, amelyeknek meg kell felelni ahhoz, hogy egy hely, térség turisztikai desztinációvá válhasson. A fentiek csak a legalapvetőbb szempontok. A desztinációk, vagy a desztinációs magterületek meghatározása és lehatárolása egy speciális kritériumrendszer kialakítását feltételezi, amely elsősorban a turista preferenciái, elvárása, szempontjai szerint történik.

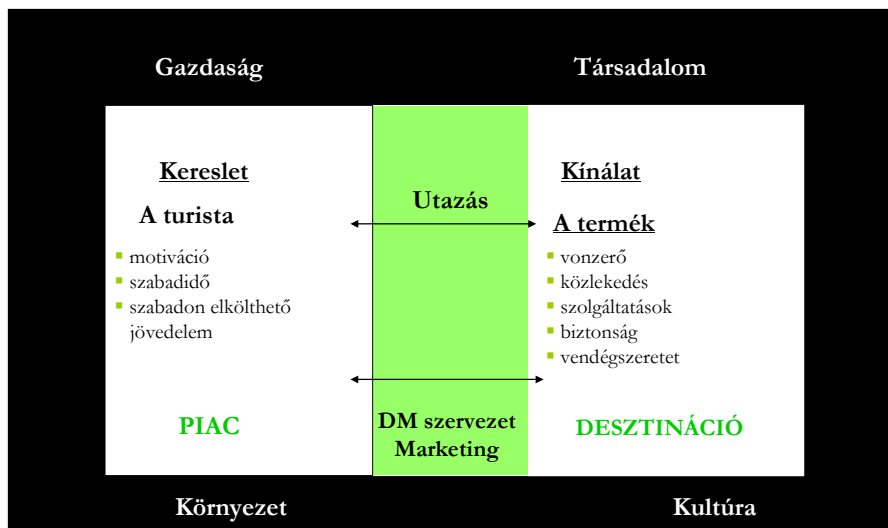
3. Desztináció és a turizmus rendszerének kapcsolata

A desztináció turisztikai rendszerben való elhelyezkedéséhez, ahhoz történő illeszkedéséhez a turisztikai rendszer működését szükséges látnunk.

Turizmus rendszere

A turizmus egy integrált, nyílt és dinamikusan működő komplex rendszer, amelynek egyes elemei (mikro- és makrokörnyezete) kölcsönös függésben állnak egymással. (ld. A turizmus rendszere ábra)

A turizmus rendszere

Forrás: Dr. Lengyel Márton (1992 módosított) alapján

A turizmus *makrokörnyezete*⁸ magába foglalja a turisztikai keresletet és a desztináció elemeit befolyásoló gazdasági, társadalmi, kulturális, technikai és politikai tényezőket. A turizmus gazdasági környezete meghatározza a kereslet nagyságát, minőségét és összetételét, és befolyásolja a turizmus fejlődésének ütemét. A társadalmi környezet a gazdasági adottságokkal összefüggésben befolyásolja a keresletet, valamint a fogadó terület turista „befogadó” képességét. A kulturális környezet a turizmus számára az egyik legmeghatározóbb vonzerőt jelenti, ugyanakkor a turizmus piacot is nyújt a kultúra számára. A természeti környezet orientálja a turisztikai fejlesztések volumenét, helyszínét és jellegét, a turisztikai kínálat attrakciói között jelentős szerepet tölt be. A technológiai környezet elemeinek (pl. közlekedés, internet) jelentős szerepe van a turisztikai szektor fejlődésében. A politikai környezet az utazási lehetőségek biztonsága számára alapvető szempont.

A turizmus irányítási rendszerének feladata olyan ösztönzők kialakítása a fenti szektorokban, amelyek pozitívan befolyásolhatják a turizmus két alrendszerének és azok kapcsolatának hatékony működését.

A turizmus **mikrokörnyezete**⁹ magába foglalja a turizmus piaca két alrendszerének, azaz a **kereslet (turista)** és a **kínálat (turisztikai termék)** tényezőit. A két pólus kapcsolatát a turistának a turisztikai desztinációba történő utazása, valamint a fogadó területről a turista felé irányuló marketing tevékenység jelenti. A turisztikai keresleti tényezők (szabadidő, szabadon elkölthető jövedelem és motiváció) közül meghatározó szerepe van a motivációnak, azaz a turista egyéni változatosságigényén alapuló belső befolyásolásának. A motiváció és a vonzerő között szoros a kapcsolat, hiszen a motiváció a desztináció attrakciói alapján válik konkrét utazási döntéssé. A turisztikai kínálat elemei (pl. vonzerő, közlekedés, szolgáltatások, biztonság, vendégszeretet, stb.) szintén intenzív és szoros kapcsolati hálót alkotnak: a turisztikai termék egy-egy összetevője hatást gyakorol a teljes kínálat minőségére, ezáltal a turista elégedettségére. A turisztikai kereslet és a kínálat elemei és azok fejlesztése a fogadó területen élő lakosság életminőségét is jelentős mértékben alakítják (a turizmus pozitív hatásainak leképződése a lakosság életminőségének javulása).

⁸ Puczko László – Rátz Tamara: A turizmus hatásai, Aula-Kodolányi János Főiskola, 1998., 20-23. old.

⁹ Dr. Lengyel Márton: A turizmus általános elmélete, Budapest, 1992, 64. old.

Desztináció elhelyezkedése a turizmus rendszerében

A turizmus piacának két alrendszerét alkotó tényezők közül a *kínálat (turisztikai termék)* az alábbi elemekből tevődik össze: vonzerők, megközelíthetőség, szolgáltatások, biztonság, vendégszeretet, stb. A *turisztikai desztináció* elemei a fenti definíció szerint: turisztikai attrakciók (természeti- és ember alkotta, speciális események, stb.), megközelíthetőség, turisztikai szolgáltatások, termékcsomagok, aktív tevékenységek, közszolgáltatások.

A fentiekből következően a **kínálati tényezők és a desztinációt alkotó elemek összetétele és elemei azonosak. Különbség** azonban mégis van, ti. a turisztikai termék lehet egyetlen termék, vagy néhány szolgáltatás, vagy akár az otthonától távol levő turista igényeinek összességét kielégítő szolgáltatáshalmaz. A turista szempontjából azonban csak a komplex szolgáltatáshalmaz jelent terméket, hiszen valamennyi szükségletét ki kell, hogy elégítse¹⁰. **A termék tehát lehet egyetlen és több termék is, míg a desztináció egy komplex és egymással összefüggő vonzerő- és szolgáltatáshalmazként** jellemezhető.

Egyes kutatók a tágabban értelmezett turisztikai termék és a turisztikai desztináció közé egyenlőségjelet tesznek: pl. Bieger (1998) megközelítésében a desztináció olyan, mint a turisztikai termék, amely a turisztikai piacon más termékekkel versenyez.

A **keresleti és a kínálati pólus között** a turisztikai desztináció irányításáért, menedzsmentjéért felelős **desztináció menedzsment szervezet teremt kapcsolatot.**

A turizmus fajtái

A turizmus fajtáit *Bernecker* – döntően motivációs és környezeti tényezők alapján – a következők szerint csoportosította:

1. Üdülőturizmus

- lakóhely-közeli és távolabbi nyaralóturizmus,
- termál- és gyógyturizmus,
- falusi-, tanyasi vendéglátás, vendégfogadás,

¹⁰ Dr. Lengyel Márton: A turizmus általános elmélete, Budapest, 1992., 50. old.

- hobbiturizmus (horgászat, lovaglás, vadászat, bortúrák, vízi turizmus stb.).

Az üdülőturizmus olyan turizmusforma, ahol a turista utazásának fő motivációja a szabadidő kellemes eltöltése, a gyógyturizmusból adódóan egészségi állapotának megőrzése, javítása vagy valamilyen fizikai aktivitást igénylő szabadidős vagy sporttevékenység gyakorlása, illetve városi stressztől mentesen, tiszta természeti környezetben ismerkedhet az adott ország hagyományaival (NTS, 2005).

2. Kulturális turizmus

- képzési célú, ismeretszerző turizmus,
- kulturális rendezvény-turizmus,
- vallási, zarándokturizmus,
- városlátogató turizmus,
- körutazó turizmus.

A kulturális turizmus fogalmkörébe tartozik minden olyan utazás, amelynek során az utazó megismeri mások történelmét, örökségét vagy jelenlegi életét, illetve tágabb értelemben minden utazás, amely kielégíti az ember változatosságigényét, emeli az egyén kulturális színvonalát és új tudáshoz, tapasztalatokhoz vezet (NTS, 2005).

3. Társadalmi turizmus

- rokonlátogató turizmus,
- klubturizmus,
- kapcsolatkereső turizmus.

A társadalmi turizmus célja a társadalmon belüli emberi kapcsolatok kialakítása és ápolása.

4. Hivatásturizmus (MICE - Meetings, Incentives, Conferences and Exhibitions)

- a non-profit szférával összefüggő hivatásturizmus,
- üzleti turizmus (meglévő vagy kialakítandó gazdasági kapcsolatok alapján),
- kongresszusi-, konferencia- és szemináriumi turizmus,
- vásár-, kiállítás-, látogató turizmus,
- incentive (ösztönző) turizmus.

A hivatásturizmus a munkával összefüggő utazások gyűjtőneve, többek között vonatkozik a piackeresés és -felmérés, üzletkötés, kapcsolatápolás és felvétel, -szerződés-kötés célú utazásokra, konferenciákon, kongresszusokon, kiállításokon való részvételre. Illetve ide tartozik a dolgozók ösztönzésének modern vezetői eszköze is, amely nem jutalmazási célú, hanem elnyert díj.

5. Politikai turizmus

Meglehetősen egyértelműen körülhatárolható turizmus-forma, mivel kizárólag a politikai és diplomáciai élet szereplőinek utazásaira, és utazásaikhoz kapcsolódó rendezvényekre terjed ki. Típusai ez alapján:

- diplomaták és családtagjaik turizmusa,
- politikai rendezvényturizmus.

6. Környezetbarát, „szelíd” turizmus

- ökoturizmus,
- környezettudatos turizmus.

A turizmus azon formái tartoznak ide, amelyek a természetben alapulnak, s ahol a látogatók számára a fő motiváció a természet megfigyelése, illetve tradicionális, természetközeli kultúrák megismerése (NTS, 2005).

7. Sportturizmus

- aktív sportturizmus,
- passzív, sportrendezvényeket látogató turizmus.

Sportturizmus alatt minden olyan tevékenységet értünk, amikor emberek egy sporteseményt résztvevőként vagy nézőként felkeresnek, illetve amennyiben amennyiben azon üzleti céllal vesznek részt. Egy-egy nagyobb esemény a szervező ország számára kiváló imázs-építési lehetőséget nyújt, jelentős beruházásokat, fejlesztéseket indukál, s ezek a létesítmények a továbbiakban még sokáig hasznosíthatóak mind a helyi lakosság, mind pedig az odalátogatók számára (NTS, 2005).

A rekreáció az aktivitások szerinti struktúrája

REKREÁCIÓ

A Velencei-tó célkitűzései szempontjából a rekreációval is mélyebben meg kell ismerkednünk.

A rekreáció az ember szervezetének mindennapos megújulását, fizikai, pszichikai, szellemi felfrissülését, helyreállítását, egészségének megőrzését, és élete minőségének javítását jelenti. A gazdaságilag fejlett országokban, és társadalomban, ahol az átlagemberek igényei is magasabbak, már évek óta ismert fogalom a rekreáció. Az igényes emberek lehetőségeikhez mérten, mindenhol folyamatosan törekednek az életük minőségének javítására, és az egészségük megőrzésére.

A rekreáció az aktivitások szerinti struktúrája

Általánosan elfogadott, hogy a rekreáció alatt a szabadidős sportot, a fizikai tevékenységet értjük, ezek hatékonyak az emberi szervezet megújulásában és felrissülésében, továbbá segítenek a meglévő jó egészségi állapot megőrzésében, sőt, még tovább javítanak azon. A testi (sportos) rekreáción kívül a rekreációnak vannak még egyéb fajtái is. Ezek hatékonyak a mentális és lelki egészség megújulásában és felrissülésében.

A sport-rekreáció a test fizikai aktivitásán alapszik, biztosításához szükségesek a fizikai és a térbeli feltételek. Álljanak itt csupán a legfontosabb tevékenységek: sétálás, járás, futás, úszás, búvárkodás, korcsolyázás, síelés, biciklizés, lovaglás, evezés, vitorlázás, labda játékok, gimnasztikai gyakorlatok, harcművészetek és egyéb. Ezen tevékenységek egy részének gyakorlásához szükségesek a nyilvános szabad területek, illetve a felszerelt sport és rekreációs területek vagy a sport és rekreációs berendezések és termek biztosítása. Bizonyos sport és rekreációs berendezések végezhetőek otthon is (lakás, ház) vagy a kertben, illetve udvaron.

A mentális és a lelki rekreáció olyan tevékenységeken alapszanak, melyeket nehéz teljességgel rendszerbe foglalni. Ami a lényeg – hogy ezek hozzájárulnak a kötelő munkavégzés utáni pihenéshez, a lelki fejlődéshez és a mentális egészséghez, továbbá jó közérzetet biztosítanak. Ezen tevékenységek vonatkoznak az olvasásra (könyvek, újság, egyéb), a filmek és a televízió nézésére, színház- és koncert-, kiállítás- és múzeum

látogatásra, a szabadidős, nem kötelező tanulásra (utazások: a környezet, falu és település, a természeti és építészeti örökség és hasonló megismerése). A «lélek és a test» számára különböző „wellness“ és „spa“ programon belüli tartalmak kerültek kidolgozásra, úgy mint pl.: különböző medencék, szaunák, masszázások és hasonló; ezek egyre nagyobb számban kerülnek kialakításra az állandó lakóhelyen és a turisztikai helyeken egyaránt. A rekreáció helyének térbeli elrendezése

Ahogy az a fentebb leírtakból kikövetkeztethető, a rekreáció helye lehet az állandó lakóhely vagy a környéken megtalálható, rövid kirándulásokra alkalmas helyek, továbbá többnapos ott-tartózkodásra alkalmas távolabbi helyek és vidékek is.

A rekreáció helyének térbeli elrendezése

A **rekreáció**: a szabadidő kulturált eltöltési formája . Azon belül is a jó közérzet, a jól érzés, a jóllét, a jó minőségű élet megteremtése. A munkában vagy más tevékenységben el-, megfáradt ember aktív kikapcsolódását, pihenését, felfrissülését, munkaerejének, munkavégző képességének (bővített) újratermelését jelenti.

A rekreáció egyik célja az ember egészségének megszilárdítása, illetve szükség szerinti megújítása; harmonikus életvitele kialakítása. A jól megélt hosszú élet, alkotókedv, a pszichomotoros megújulási képesség és készség. Az az optimális fizikai, lelki és szellemi teljesítő képesség állandósítása. Eszközül a drámai katarzis élményétől a szórakozás legkülönbözőbb válfajain, a táncon, a játékon és a hobbyi tevékenységeken át a sport legkülönbözőbb változatait használjuk.

Ennek értelmében azokat az egyéni és társadalmi érdekeket (szükségleteket) kielégítő pozitív magatartásformákat nevezzük rekreatívnak, amelyek az ember jó szomatikus, pszichés és szociális közérzetének megteremtésére, a kreatív cselekvő-, és az optimális teljesítőképeség meg-,vagy újratermelésre valamint megújításra irányulnak.

A rekreációs üdülőturizmus alatt értjük, azt az utazást amikor a résztvevő endogén (önmagából kiinduló) tényezőktől ösztönözve áll neki. Az üdülő turizmus alatt azt értjük, amikor egy helyen, vagy egy kisrégióban tartózkodik a turista (utazó) , s ahol a kiépített fogadóképességet igénybe veszi.